

Onderwerp Raadsvoorstel inzake Zienswijzetraject Financiële jaarstukken
 Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Vergaderdatum 22 mei 2025
Zaaknummer 20250407155539

Aan de Raad

Voorstel

De gemeenteraad wordt voorgesteld:

1. Kennis te nemen van de Aanbiedingsbrief conceptbegroting 2026 VZRL en mogelijke bezuinigingen VRZL, het Jaardocument 2024 VRZL, de Conceptbegroting 2026 VRZL en de Uitwerking mogelijke bezuinigingsopdracht;
2. De volgende zienswijzen kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg met betrekking tot de Uitwerking mogelijke bezuinigingsopdracht:
 - a) De gemeenteraad van Stein vraagt het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg zorg te dragen dat de mogelijke bezuinigingen geen impact hebben op de kwaliteit van de uit te voeren taken van de programma's Brandweerzorg en Crisisbeheersing & Rampenbestrijding. Indien dit wel het geval is, dient dit voorgelegd te worden aan het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Zuid-Limburg;
 - b) De gemeenteraad van Stein vraagt het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg het beslispunt 1, inzake FLO, niet mee te nemen in de mogelijke bezuinigingsopdracht, maar deze regulier te verwerken in de Begroting 2026 VRZL e.v.;
3. De volgende zienswijze kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg met betrekking tot de Conceptbegroting 2026 VRZL:
 - a) De gemeenteraad van Stein vraagt het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg de wijzigingen inzake FLO bij beslispunt 1 uit de 'Uitwerkingen mogelijke bezuinigingsopdracht' te verwerken in de begroting 2026.
4. De financiële consequenties op te nemen in de Kadernota 2026 en deze, na vaststelling door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid Limburg, te vertalen in de nieuwe begroting 2026-2029.

Inleiding

Op 28 maart jl. heeft het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) besloten de Conceptbegroting 2026 VRZL en de Uitwerking van een mogelijke bezuinigingsopdracht ter zienswijze voor te leggen aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten VRZL. Voor het eerst wordt dit jaar, door een wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling, het jaardocument niet meer ter zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden. Wel is dit jaardocument met inbegrip van de resultaatbestemming na de besluitvorming van het Algemeen Bestuur VRZL informatief gedeeld met de gemeenteraden.

Aan de gemeenteraden wordt verzocht om uiterlijk 23 juni 2025 hun zienswijzen met betrekking tot de Concept begroting 2026 VRZL en de Uitwerking mogelijke bezuinigingsopdracht kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur. Vervolgens dient het Dagelijks Bestuur schriftelijk en gemotiveerd te reageren op de eventueel ingediende zienswijzen. Daarna zullen de stukken ter besluitvorming worden aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

Jaardocument 2024 VRZL

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) is één van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. VRZL is een hands-on hulpverleningsorganisatie en een netwerkorganisatie in één. In de periode 2010-2023 heeft de VRZL zich ontwikkeld van een groot aantal samenwerkende (lokale) brandweerorganisaties naar één veiligheidsregio. Op basis van de wettelijke gemeenschappelijke regeling is elke gemeente van de regio deelnemer en daarmee onderdeel van de VRZL. De organisatiestructuur bestaat uit twee primaire programma's: Crisisbeheersing & Rampenbestrijding en Brandweezorg. Ondersteunend daaraan opereert het programma Bedrijfsvoering, waar ook een behoorlijke taak ligt, omdat de organisatie nauw verbonden is met het brede netwerk van burgers, bedrijven en instellingen.

2024 was het eerste jaar van het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027. Het eerste jaar waarin de afspraken die met het bestuur en de gemeenteraden zijn gemaakt in de praktijk werden gebracht. De jaarrekening is dan een eerste moment om daar bij stil te staan en terug te blikken. In 2024 kwam de organisatie meteen in actie door een overlaatsdam die brak. Er was veel werk door een woonboot die op drift raakte, een ontzette brug en bewoners die hun huizen moesten verlaten. Dankzij de samenwerking met defensie en Rijkswaterstaat werd de situatie snel onder controle gebracht.

Ook in de brandweerorganisatie was er veel activiteit, met meer dan 4.000 meldingen en enkele zware incidenten, waarbij helaas dodelijke slachtoffers vielen. Er werd geïnvesteerd in duurzaam materieel, zoals accu-redgereedschap en een brandweer-waterscooter.

Op het gebied van crisisopvang en de spreidingswet bleef de organisatie samenwerken met gemeenten, en de inzet was wederom groot. De organisatie verbeterde haar crisisstructuur, ontwikkelde haar netwerk en investeerde in nieuwe informatiearchitectuur. Ook werden voorbereidingen getroffen voor toekomstige uitdagingen, zoals militaire dreigingen en uitval van nutsvoorzieningen. Financieel had de crisisopvang impact, maar dankzij incidentele middelen kon de organisatie zelf belangrijke zaken financieren en de druk op de gemeenten verlichten. Dit resulteerde in een positief financieel resultaat van €632.225 voor 2024.

Resultaatbestemming

In de vergadering van 10 april 2025 heeft het Algemeen Bestuur van de VRZL besloten om een bedrag van €316.000 terug te geven aan de deelnemende gemeenten. Hiermee wil de VRZL rekening houden met de gevolgen voor de deelnemende gemeenten met de herverdeling van het gemeentefonds. Het overige bedrag van €316.225 is toegevoegd aan de algemene reserve. Hiermee is de weerstandscapaciteit gestegen van 0,71 naar 0,81. Ondanks dat deze weerstandscapaciteit ruim onvoldoende is, is de weerstandscapaciteit aanzienlijk gestegen ten opzichte van de 0,38 in 2023.

Conceptbegroting 2026 VRZL

In de begroting 2026 zijn geen majeure beleidswijzigingen aangebracht. Het betreft een begroting die in het teken staat van de verdere implementatie van het vastgestelde beleid "een solide basis voor de toekomst".

In financiële zin zijn er veel zaken die "in beweging" zijn en dat is complex als je een begroting moet maken. Enerzijds gaat het over het zogenaamde Ravijnjaar waarbij gemeenten geconfronteerd worden met een herverdeling van de bijdragen uit het gemeentefonds en daardoor minder middelen beschikbaar zullen hebben en anderzijds wordt er op dit moment (maart 2025) ook volop naar de veiligheidsregio's gekeken inzake een grotere rol bij het bevorderen van maatschappelijke weerbaarheid, zelfredzaamheid en het inrichten van noodhulpverleners. Frappant daarbij is dat het Rijk onbedoeld een korting van 10% op de BDUR-middelen heeft aangekondigd. Hoewel de Voorjaarsnota mogelijk een ander beeld laat zien gaat VRZL van uit dat de bezuiniging daadwerkelijk doorgaat. Dit zal voelbaar zijn binnen heel VRZL en zal betekenen dat VRZL wellicht bepaalde (wettelijke) taken daardoor niet of niet volledig kunnen uitvoeren aangezien VRZL dan niet voldoende middelen heeft om deze bezuiniging op te vangen.

Mogelijke bezuinigingsopdracht

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 6 december 2024 heeft het AB gevraagd om een mogelijke bezuinigingsopdracht (bijlage 5) uit te werken, gezien de gemeentelijke onzekerheden door de Rijksplannen voor bezuinigingen op het Gemeentefonds in 2026, het zogenoemde "Ravijnjaar". Tijdens deze vergadering heeft de directeur van VRZL de volgende uitgangspunten meegegeven:

1. Geen takendiscussies (lees geen kazernes sluiten of aanpassing taken van Crisisbeheersing & Rampenbestrijding en bedrijfsvoering);
2. Zoeken naar efficiencyvoordelen in de begroting voor 2026 e.v.;
3. Inzet van incidentele middelen in 2025-2026
4. Mogelijke bezuinigingen op BDUR gelden voor VRZL vanaf 2026 mogen geen financiële gevolgen hebben voor de gemeenten.

Voorgestelde zienswijzen

Mogelijke bezuinigingsopdracht

In de uitwerking van de mogelijke bezuinigingsopdracht (bijlage 5) staat het volgende beschreven:

'VRZL heeft daarbij ook aangegeven dat in de komende jaren een nivellering plaats ging vinden waarbij de structurele dotatie aan de voorziening FLO lager kon worden en daarmee een lagere bijdrage van deelnemende gemeenten vergt. De herijking die in januari 2025 is gedaan, op basis van nieuw fiscaal regime en premiewijzigingen ABP, laat zien dat het nivellerend effect met ingang van 2026 daadwerkelijk plaats vindt.'

Dit betekent dat de gevraagde extra dotatie FLO die in 2024 is toegevoegd aan de voorziening FLO na de herijking meer is geweest dan uiteindelijk structureel nodig bleek. Na de nieuwe herijking in januari 2025 wordt dit bijgesteld. Dit is dan ook geen bezuiniging, maar een bijstelling van de eerder gevraagde extra dotatie. Op het moment dat deze mogelijke bezuinigingsopdracht er niet was geweest, zou dit ook bijgesteld en verwerkt moeten worden in de reguliere begroting 2026.

Daarnaast is het belangrijk dat de bezuinigingen geen invloed hebben op (de kwaliteit van) de uit te voeren taken van VRZL. Navraag heeft geleerd dat de bezuinigingen voornamelijk impact hebben op het programma Bedrijfsvoering en de ondersteuning daarvan richting de andere programma's. Echter is het mogelijk dat dit indirect gevolgen heeft voor de overige programma's. Dit moet voorkomen worden.

Om deze redenen is het voorstel, door middel van de brief in bijlage 6, de volgende zienswijzen kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur van VRZL met betrekking tot de Uitwerking mogelijke bezuinigingsopdracht:

- a) De gemeenteraad van Stein vraagt het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg zorg te dragen dat de mogelijke bezuinigingen geen impact hebben op de kwaliteit van de uit te voeren taken van de programma's Brandweezorg en Crisisbeheersing & Rampenbestrijding. Indien dit wel het geval is, dient dit voorgelegd te worden aan het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Zuid-Limburg;
- b) De gemeenteraad van Stein vraagt het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg het beslispunt 1, inzake FLO, niet mee te nemen in de mogelijke bezuinigingsopdracht, maar deze regulier te verwerken in de Begroting 2026 VRZL e.v.;

Begroting 2026

Zoals beschreven in de vorige paragraaf is de wijziging in de bijdrage FLO geen bezuiniging, maar een bestelling van de gevraagde extra dotatie. Dit dient dus verwerkt te worden in de reguliere begroting 2026. Daarom is het voorstel, door middel van de brief in bijlage 6, de volgende zienswijze kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur van VRZL met betrekking tot de Begroting 2026:

- a) De gemeenteraad van Stein vraagt het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg de wijzigingen inzake FLO bij beslispunt 1 uit de 'Uitwerkingen mogelijke bezuinigingsopdracht' te verwerken in de begroting 2026.

Argumentatie

2.1 Wanneer er geen mogelijke bezuinigingsopdracht was geweest, had de bijdrage ook gecorrigeerd moeten worden.

2.2 Eén van de uitgangspunten is dat er geen takendiscussie mag zijn. Het is belangrijk dat er op wordt toegezien dat de mogelijke bezuinigingen geen directe en/of indirecte gevolgen hebben voor de kwaliteit van de uit te voeren taken van VRZL. Indien dit wel het geval is, dient dit een bewuste keuze van het Algemeen Bestuur te zijn.

2.3 De gemeente Stein heeft als standpunt dat de bezuinigingen binnen de eigen begroting niet ten kosten van de Gemeenschappelijke Regelingen mogen gaan. Dusdanige bezuinigingen binnen VRZL waarbij er gekort wordt op opleidingen, kledingen, personeel etc. staan haaks op het standpunt van de gemeente Stein.

3.1 De wijziging in de bijdrage FLO behoort thuis in de begroting 2026 zodat deze effecten ook meerjarig zichtbaar zijn voor de deelnemende gemeenten.

Financiële onderbouwing

Jaarrekening Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)

De VRZL heeft een positief resultaat behaald over 2024 van €632.225. Het Algemeen Bestuur van VRZL heeft besloten om een bedrag van €316.225 toe te voegen aan de algemene reserve om de weerstandscapaciteit te verhogen. Daarnaast wordt een bedrag van €316.000 terug gegeven aan de deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Stein betreft dit een incidenteel voordeel van € 10.682. In de bestuursrapportage 2025 van Stein wordt met dit bedrag rekening gehouden.

Begroting 2026

In de begroting 2026 van de VRZL is rekening gehouden met indexeringen. In Stein was bij het opstellen van de begroting 2025 ook reeds rekening gehouden met een hoger indexpercentage conform kadernota van de gemeente Stein. Het dossier 'Toekomstbestendige huisvesting brandweerkazernes' is nog niet meegenomen in deze begroting omdat hier nog geen besluit over is genomen.

Op basis van deze nieuwe begroting van de VRZL wordt met onderstaande bijstellingen (ophogingen) rekening gehouden bij het opstellen van de kadernota 2026 van de gemeente Stein.

(Bedragen in €)

2026	2027	2028	2029
35.250	25.600	26.150	26.150

Uitwerking mogelijke bezuinigingsopdracht VRZL

In de notitie 'uitwerking mogelijke bezuinigingsopdracht VRZL om gevolgen ravijnjaar 2026 voor deelnemende gemeenten te beperken' zijn door de Veiligheidsregio Zuid Limburg de volgende twee structurele bezuinigingen opgenomen:

1. Structurele bezuiniging op de gemeentelijke bijdrage FLO vanaf 2026 van € 750.000 zijnde 1,33% van de begroting.
2. Structurele bezuinigingen op de bijdrage deelnemende gemeenten regulier vanaf 2026 van € 956.000 zijnde 1,69% van de begroting.

Op basis van deze voorstellen wordt met onderstaande bijstellingen (verlaging van de bijdrage) rekening gehouden bij het opstellen van de kadernota 2026 van de gemeente Stein.

(Bedragen in €)

2026	2027	2028	2029
57.500	57.500	57.500	57.500

Bijdrage aan strategische toekomstvisie 2040:

In de strategische toekomstvisie 2040 is beschreven dat wij werken aan een veilige leefomgeving. Specifiek zetten wij voor wat betreft de omgevingsveiligheid in op het aan de voorkant verkleinen van veiligheidsrisico's voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers, het voorkomen van incidenten en een goede voorbereiding van rampen en crises mochten deze zich voordoen. Met het vaststellen van de begroting 2026 wordt mogelijk gemaakt dat bovengenoemde taken uitgevoerd kunnen worden. Door kritisch naar de bezuinigingsopdracht te kijken, wordt gewaarborgd dat de kwaliteit van de uit te voeren taken aan de maat is. Hiermee wordt dan ook bijgedragen aan het Toekomstdoel 2: Een veilige, gezonde en groene gemeente met unieke omgevingskwaliteiten.

Relevante beschikbare achtergrondinformatie

1. Aanbiedingsbrief jaardocument 2024 inclusief resultaatbestemming
2. Jaardocument 2024 VRZL
3. Aanbiedingsbrief conceptbegroting 2026 VZRL en mogelijke bezuinigingen VRZL
4. Conceptbegroting 2026 VRZL
5. Uitwerking mogelijke bezuinigingsopdracht
6. Concept Raadsbesluit zienswijzetraject Financiële jaarstukken Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2025
7. Concept brief zienswijzen gemeenteraad Stein

Burgemeester en Wethouders,

de Secretaris,

de Burgemeester,

